

VINTAGE NYT

468

februar 2009 46. årgang

60 år bag rattet og stadig aktiv!

Vognparken i Poul Erik Jensens forretning, Hadsten Turistfart fik et anseligt omfang.

Når man som god og ansvarsfuld chauffør har kørt bil i Hadsten og omegn i næsten 60 år, er man på hat med Gud og hvermand. Bagersønnen og ”bussemanden” fra Nr. Galten kan dog også være ganske underholdende, når han slipper rattet...

af Kurt Villy Svendsen

Hjulene på bussen drejer stadig rundt

Landsbyen Galten på Randersvej lidt uden for Hadsten er der ikke længere så meget liv i, som der var engang. Købmanden gav op i nyere tid, og brugsen er for længst borte. Metalstøberiet klos op ad landevejen har stadig gang i skorstenen, og det samme gælder smedjen i midtbyen. En brugtvognsforhandler har indrettet sig i et nedlagt landbrug. Ellers er der stille. Det vil sige, lige indtil man træder ind ad døren hos den gamle rutebilvognmand på Erslevvej, Poul Erik Jensen.

Selv om Poul Erik for nogle år siden solgte sit livsværk, Hadsten Turistfart, som fragtede østjyder i tusindvis til rejsemål sydpå, har han ikke selv sluppet rattet. Han skyndte sig lidt at blive ansat hos afløseren Todbjerg Busser, og dermed kan man roligt sige, at bilkørsel altid har præget hans hverdag. Derfor er han nu – på vej mod de 78 – stadig at finde på førersædet i bussen, som starter ud fra Galten gamle skole hver eneste morgen.

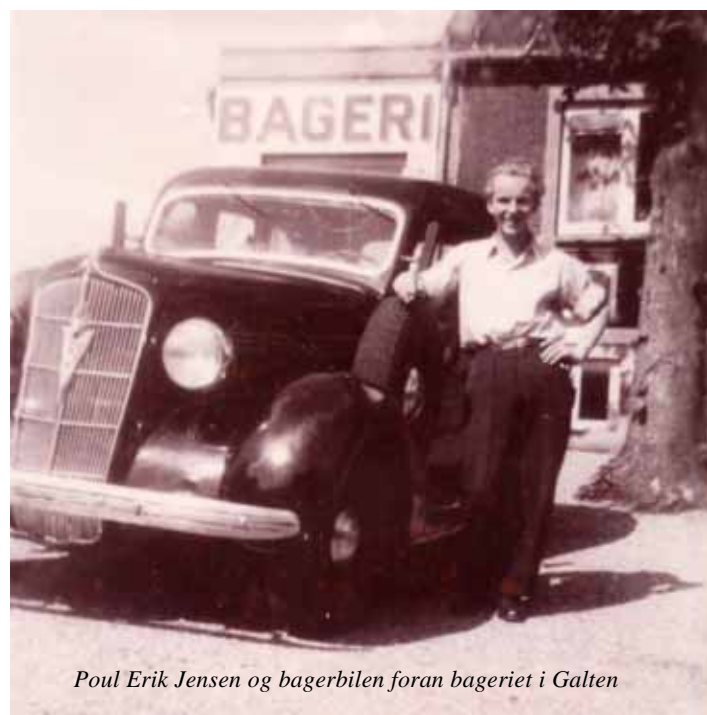
Straks jeg træder inden for døren, får jeg et håndtryk til velkomst. –Kom ind, råber han. –Hallo! Har du rundstykker med? Jamen, kaffen er frisklavet. Lad os sætte os ind til det grønne bord. Ja, det er da ikke fordi, du skal til eksamen...

Det grønne bord har stået i Poul Eriks stue altid. Hans far lavede det, da han var i snedkerlære i Hadsten for mere end 80 år siden. Siden blev faderen bager, og nu har Poul Erik sit hjem i det tidligere bageri. Overalt i huset fornemmer man hans store veneration for det gamle. Interessen for motorkøretøjer og deres historie slår især igennem. Sirlige stakke af blade fra Dansk Veteranbil Klub, Vintageklubben og Bushistorisk Selskab ligger på bordene.

Falckskilte, køleremblemer og motorbrochurer pryder bogreolerne. Der er blå skilte fra Pratts Benzin og Det Danske Petroleums Aktieselskab. På væggen hænger et rødt fra Zonen, og et askebæger gemmer et Mercedes mærke. Poul Erik bor i et motormuseum, og han er selv kustode.

Plymouth – det er kram

Poul Erik Jensen blev født den 3. maj 1931, og præcis på sin 18-års fødselsdag i 1949 erhvervede han sit kørekort – eller førerbe-

Poul Erik Jensen og bagerbilen foran bageriet i Galten

Det var denne nummerplade Poul Erik fik på sin "nye" gamle Ford.

vis – som det kaldtes på den tid. Da der i efterkrigsårene ikke var køreskole i Hadsten, gik turen til Randers, hvor Poul Erik blev undervist af den kendte kørelærer Christian Venderby.

Køreskolen blev faktisk drevet som en slags fritidsbeskæftigelse, idet lærerens hovederhverv lå inden for traktorsalg, hvor det daglige virke fandt sted hos firmaet Søby og Nielsen på Grenåvej i Randers.

Venderbys skolevogn var en Plymouth årgang 1934. Det var cabriolet-modellen med kaleche og svigermørklap – en meget elegant og hurtig bil.

-Ja da, siger Poul Erik med eftertryk: -en utrolig velkørende og dejlig vogn var Plymouthen. Hallo! Selv om det var et mindre mærke under Chrysler, var det stadig klasse. Du kan tro, jeg kan huske, da jeg skulle aflægge køreprøven. Hør nu efter! Den motorsagkyndige hed Wilde, og han boede privat omme på Tøjhushavevej. Du ved vel godt, hvor det ligger i Randers ?

Kørekortet

Køreprøven havde ikke været særligt længe, da Wilde lænede sig lidt fremover og sagde:

-Jeg skal være hjemme til frokost kl. 11.45, og det kører vi efter, unge mand!

Poul Erik kørte fornuftigt over Randers Bro og vendte i Kristrup, men for at bevise, at man mestrede kørsel i bymæssig bebyggelse, blev turene altid senere lagt gennem Randers centrum.

Netop som Poul Erik rundede Niels Ebbesen i elegant stil og nærmede sig Hotel Randers, måtte han gå ned i fart, da de pludselig befandt sig bag bryggeriet Thors hesteforspand, som sindigt var på vej gennem gaden med et læs øl.

-Overhal nu bare den ølkusk der, kommanderede Wilde utålmodigt: -Ellers kommer jeg jo ikke hjem og spiser til tiden...

-Ja ja, svarede Poul Erik: -lige så snart, der bliver plads!

De kom forbi hestevognen, den sagkyndige nåede frokosten rettidigt, og Poul Erik bestod med glans.

Alt indregnet kostede kortet ham 76 kr. og 25 øre, fordelt på 45 kr. til fire øvelsestimer og teori, 11,25 til prøveafholdelsen samt 20 kr. til den sagkyndige.

Da vognmanden for nogen tid siden kom ind på politistationen i Hadsten for at få fornyet sit kørekort, viste han for sjov skyld betjentene den gamle afregningsseddel fra køreprøven. Den ene politimand så på den anden og sagde:

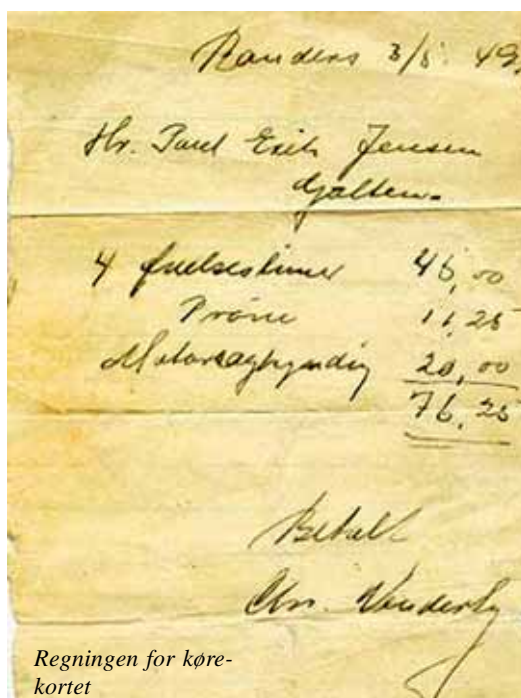
-Så kan jeg bedre forstå, at han kører, som han gør, alle de gange vi har ligget bag ved hans bus. Det kørekort er bestemt heller ikke en krone mere værd...

-HALLO! Nu må jeg vist hellere gå, sagde Poul Erik.

Bagerbilerne

Hvad betjentene ikke vidste, var, at Poul Erik ikke kun har kørt bil hele sit voksenliv. Han startede faktisk som chauffør, da han var en stor knægt.

-Ja, nu skal du spidse blyanten, siger han med begejstring i stemmen: -Da jeg fyldte 16 år, sagde min far, at det var på tide, jeg stod for udbringningen af varer fra bageriet, og så fik jeg lært at køre Ford.

Regningen for kørekortet

Bagermesteren i Galten, havde netop udskiftet sin aldersstegne Ford T med en flot Ford A. Den kom til at køre under nummeret V 3697, og dette nummer var i familiens eje indtil 2008, hvor det sad på Poul Eriks yndlingsvogn, nemlig en Ford A fra 1929, som så ud som ny. Poul Erik har nu skilt sig af med såvel denne vogn som sin Ford T fra 1927. Forklaring følger senere.

Når bagervognen skulle ud på brødturen, blev højre forsæde og bagsædet pillet ud. Bagi var der opsat hylder. Næderst stod sigtebrød sammen med rugbrød, og foroven havde man tørkagerne og wienerbrødsstængerne. Ved siden af førersædet satte Poul Erik en stor blank blikbeholder. Den var fyldt med tvebakker, som blev solgt til kunderne un-

Baker Jensen på "varetur".

dervejs.

-Ja, så kom de jo ud og købte for en krone eller en 25-øre, eller hvad de nu skulle have. Så fyldte jeg tvebakkerne i en pose. Der blev spist mange tvebakker dengang - ikke kun i kærnemælken...Det var nærmest datidens snacks.

Når Poul Erik tog plads bag rattet i Ford'en, havde han forinden husket at fastgøre de gamle reklameskilte af træ i de bageste sideruder: Galten Bageri - Tlf. 19 stod der.

Poul Erik kørte med brød i hele Galtens omegn, bl.a. havde han leverancen til brødudsalget i Ølst, som bestyredes af ægteparret Kjærsgaard.

Der lå et ishus lige ved siden af brødudsalget, og her handlede man også med brød, men ikke fra Galten Bageri. Der var skam også konkurrence dengang. En anden af bager Jensens gode kunder var købmand Sand i Vissing.

-Ja, nu skal du bare høre, siger Poul Erik: -Købmand Sand holdt til i det hus, som ligger efter ejendommen med hundekennelen. Hallo! Du kan da godt huske de der store hunde, som var med i en julekalender i fjernsynet...den der hed Jul på slottet. Det næste hus ejede købmanden, og han havde for resten også en Esso benzintank.

-Vi tankede som regel op hos Sand, og da jeg var 17 år, kostede en liter benzin 28 øre. Ja, du tror, det er løgn. Men det er rigtigt, hvad jeg fortæller! Jeg lyver aldrig. Det har jeg lært hjemmefra, at man ikke må. Ellers fik jeg sådan én af mor her.

Han slår hænderne sammen med et smæld og fortsætter med en høj latter: -Nå, men jeg har nok også trængt til det.

Da Poul Erik var blevet omkring 20 år gammel, havde bageren atter skiftet bil. Denne gang faldt valget netop på en Plymouth! Det var dog en lukket model 1936 med reservehjul i forskærmen - en flot vogn, som Poul Erik selvfølgelig også kørte i, når han hjalp til der hjemme. Igen blev bilen indregistreret med det gamle amtsnummer fra Randers: V 3697!

Senere i livet fik Poul Erik i øvrigt mere at gøre med den før omtalte motorsagkyndige. I 1959 havde den unge Jensen startet op med udlejning af lillebil uden fører. En overgang havde han 9 vogne kørende, og i 1959 skulle disse biler synes hvert kvartal. Dette fandt sted i synshallen på Hvidemøllevej i Randers, og det var netop Wilde, som stod for synet.

Siden ændredes reglerne, og vognparken skulle derefter kun synes hvert halve år. Poul Erik havde flere interessante biler i årene derefter: Folkevogne af forskellige årgange, en Opel Olympia Rekord 1959 og en dejlig Opel Rekord varevogn 1961. Denne kørte på papegøjeplader, dvs. gul og sort farvesammensætning i henhold til afgiftsreglerne. Denne vogn blev ofte lejet af Niels Kildegaard til medarbejderne. Kildegaard havde mange projekter i gang i Hadsten, bl.a. et gulvlægningsfirma og egen entreprenørvirksomhed. Firmaet, som i en periode havde til huse i lokaler oven på Andelsbankens bygning i Østergade, var en god kunde hos Poul Erik Jensen.

Og Plymouth – det er stadig kram

Som nævnt har Poul Erik skilt sig af med to af sine Fordvogne. Ford A'en blev solgt først på året. Selv om den gamle bussemand hævder, han er på nedtrapning, hvad samleriet angår, fik han sig alligevel en oplevelse på bilmessen i Dr. Margrethe Hallen i Fre-

I slutningen af 1950'erne kørte bageren i Galten naturligvis med et "Rugbrød". Folkevognsbussen var utroligt populær. Her er bageriets personale fotograferet med Poul Erik Jensen som nummer to fra venstre.

Et par af Poul Erik Jensens Folkevogne til udlejningsbrug fotograferet foran den nu nedlagte Galten Skole.

Sådan gik det til, at Poul Erik atter blev ejer af en Plymouth. En 6-cylindret PD de Luxe på 1250 kg. Det er den tungeste model i serien. Prisen var fra ny 575 Dollars, og fabrikens modeller blev solgt i store mængder.

-Plymouth var på et tidspunkt den 3. mest solgte vogn i USA, fortsætter Poul Erik. –den blev kun overgået af Chevrolet og Ford.

Det viste sig senere, at en bekendt lå inde med to rustfrie døre til bilen. Desuden er der dukket fire nye dæk op sam-

men med to ekstra motorer, et par karburatorer, en vandpumpe, et flot instrumentbræt og to velholdte kofangere.

-Jeg er godt stillet, hvis der skulle opstå et motorstop, siger Poul Erik og tilføjer, at samleriet måske for en stund er blusset op igen.

Poul Erik er en god fortæller. Han slår ud med hænderne, og tonefaldet stiger og falder alt efter historiens dramatik. Ustandselig ligger det i luften, at han ikke er helt sikker på, at man nu også får det hele med, men omsider kommer vi til rundstykkerne. Han skænker et par nye kopper kaffe op.

-Nå, kunne du følge med? Prøv at se bordet her. Hallo! Kan du se, hvordan det lige passer ind mellem radiator og dørkarm? Maja malede det fire gange. Det har også været hvidt... Det er over 80 år nu, og det er da mere velholdt end os to...

Vi drikker ud, og så følges jeg og Poul Erik en tur på kirkegården. Vi skal lige se til fruens grav. Han havde den store sorg at miste Maja for tre år siden. Det imødesete guldbryllup blev aldrig til noget. Den slags kommer man ikke over lige med det første, men da vi når tilbage, er hans gamle humør så småt på vej op igen:

-Kom igen en anden dag, vi har mere at snakke om... Du skal høre om alle mine rutebiler. Men tag en ordentlig blok med. Det bliver et digert værk...

dericia i foråret.

Pludselig stod den der. Stor, blankpoleret og til al overflod med 4 døre. En Plymouth fra 1933. Poul Erik mindedes i et lynglimt såvel den dejlige skolevogn samt ungdommens hurtige bagerbil. Denne vogn måtte han have med til Galten!

Han faldt i snak med ejeren, og det viste sig, at han tilfældigvis manglede en god Ford T. Sådan en model havde Poul Erik, og en byttehandel tog form.

-Nej, griner Poul Erik: -jeg har faktisk aldrig brudt mig om T-modellens særprægede planetgear og de tre fodpedaler. Der var jo

Vognparken voksede på et tidspunkt hurtigere end skiltemaleren kunne følge med

til høj- og lavgear, én til bak og så bremsen. Og så var der for resten også håndgas og ingen speeder. Jeg kan bedst lide en rigtig gearstang.

Den solgte Ford

Poul Erik er rigtig i sit "es", når han kan få lov at køre med skolebørnene – og det gør han stadig! Børnene, der kører med skolebussen, glemmer heller aldrig den flinke "bussemænd" Poul Erik